

CLASSIS EDAM EN SIGNATUUR VAN DE LATIJNSE SCHOOL

De Classis Edam was in de late 16^e en in de 17^e eeuw de spil van het hervormde kerkelijk leven; het bestuurlijk middenniveau tussen kerkenraad en provinciale synode (zetel Alkmaar).

Onder deze Classis ressorteerden de steden Edam, Monnikendam, Purmerend en 27 dorpen en gehuchten. Begin 17^e eeuw waren er op basis van het aantal predikantsplaatsen 14 Classisleden, die hun reguliere vergadering hielden hier in deze kamer.

Uit die tijd wordt deze ruimte de *Regentenkamer* genoemd.

Wilhelmus Puppius van Edam (voorzitter Classis Edam)
Laurens Jansz van Monnickendam
Hendrick Fransz van Marken
Jacob Hesselsz van Beets/ Oudendijk
Aris Goossens van Zunderdorp/ Schellingwoude
Herman Jansz van Etersheim/ Schardam
Gerard Pietersz van Purmerland/ Ilpendam
Ewout Willemsz van Oosthuizen/ Warder
Lieven Jansz de Raed, van Middellie/ Kwadijk
Arent Arentsz van Broek in Waterland/ Zuiderwoude
Jan Jansz Bruno van Edam (scriba Classis Edam)
Theodorus Houtman van Landsmeer/ Buiksloot
Gerardus Jansz Schagen van Purmerend
de predikant van het vacante Ransdorp/ Holysloot

Samenwerking tussen Religie (Classis, Synode) en Politiek (Magistraat, Staten van Holland) werd bereikt, doordat de Classis en de Magistraat in Edam elkaar deels in samenstelling overlaptten.

De Classis hield duidelijk een vinger in de pap, doordat rectoren en schoolmeesters vanaf 1598 verplicht werden *‘articulen’* te ondertekenen bij hun aanstelling.

Er was ook een uitgesproken zorg over de kwaliteit van de gebruikte boeken *‘omdat de schooljeucht via die boeken geïnfecteerd zou worden met doperse of andere leerstellig onzuivere opvattingen....’*

In 1619 -als gevolg van de Synode van Dordrecht- werd die ondertekening zelfs verplicht gesteld op straffe van ontslag....

Een schooldienaar diende de *‘fondamenten der christelicke leere en goede seede bequamelyck te onderwijzen’*....

Schoolmeester Jan Foppen uit Edam bedankte voor de eer, omdat hij niet *‘in des Heeren Vreese’* les wilde geven.

PREDIKERS VAN DE NIEUWE LEER

In de eerste 50 jaar vanaf de Reformatie in Edam komen we o.m. * de onderstaande markante personen tegen, die -verschillende functies bekleedend- zich ingezet hebben voor 'de nieuwe leer' (het jaartal is de intrede als predikant):

1566 Jan Arentsz Op 8 juli 1566 besloot een (Amsterdamse) groep reformatorisch gezinde gemeenteleden tot het houden van hagepreken: veilig buiten de jurisdictie van de steden en ook op landgoederen. De eerste preken van Arentsz in de buurt van Edam en Monnickendam waren bij Katwoude op 4 augustus 1566.

Arentsz predikt bij Huis te Cleef (Haarlem) coll. Nrd Holl Archief)

1572 Pouwels Pietersz Van 7 predikanten binnen de Classis is bekend, dat zij bekeerde katholieken zijn. De meest bekende is wel Paulus Pietersz. Hij heeft als predikant in Edam gestaan tot aan zijn dood in 1575. De eerste hervormde dienst in deze kerk heeft hij geleid in 1572.

1585 G. (Wilhelmus) Puppius (Puppenbach, Steinkohl & Erckrath)

De nestor-voorzitter van de Classis Edam heeft van 1585, in dat jaar werd hij beroepen in Doesburg, tot 1618 de religie van de stad Edam gediend. In die functie was hij ook dikwijls examiner. In 1616 werd hij door zijn zoon Robertus bijgestaan. Zijn beide andere zonen (Gerardus en Johannes) werden ook predikant, in respectievelijk Hoorn en Enkhuizen.

1595 Jan Jansz Bruno van 1596 -1605 was hij scriba van de Classis Edam. Zijn zoon Martinus werd predikant in Middelle/Kwadijk

1599 Lieven Jansz de Raedt werd uitgezonden als leger-predikant ter veldtocht op last van Stadhouder Prins Maurits

1605 Cornelis Petraeus was voordien rector, was tot 1615 scriba

1615 Johannes Pollio volgde als predikant Hermannus Kuchlinus op en werd collega-predikant van Wilhelmus Puppius. Kort nadat zijn zoon Johannes geboren werd, overleed zijn vrouw. En hijzelf snel daarna, in 1617. Beiden zijn ze in deze kerk begraven.

1616 Robertus Puppius zoon van Wilhelmus Puppius; als predikant in Middelle/Kwadijk assisteerde hij zijn bejaarde vader en mocht vanaf 1613 ook examens afnemen. De Librije bezit van Robertus Puppius een scriptie uit 1608, waarin een theologisch dispuut over gedachtegoed van St. Robertus Bellarminus betreffende relikwieën van Christus.

1618 Casparus Staphorstius was 25 jaar predikant in Edam, en was 5 verschillende jaartermijnen scriba. Hij volgde Robertus Puppius in 1619 op na diens overlijden en bleef scriba tot 1631.

1619 Jacobus de Roo volgde Wilhelmus Puppius op als examiner, 11 maal gekozen tussen 1619 en 1650. Diende de Synode vele jaren.